

Vad har hänt?

SOCIALMINISTER MÖLLER tas av den borgerliga pressen i upptuktelse för sin förklaring om att regeringen ämnar upptaga stora anslag till arbetslöshets bekämpande och att den vill göra arbetslöshetspolitiken till kabinettsfråga. Men det är ju konsekvens från regeringens sida och all heder värt att den utvald denna stora fråga att stå eller falla med.

DET KUNGLIGA BRUDPARET har anlänt till Stockholm, firats under tre dagar och framkallat beundransvärt ihärdiga intresseyttringar från den övriga människlighetens sida. Detta är ju inte trevligt eller nyttigt, men får väl förklaras inte bara med folkets lust efter skådespel utan också längtan efter allt som går utöver vardagens mått. Samma längtan som hyllar sportsmän, skådespelare och filmmän. Och som t. ex. kan församla tusentals människor omkring en flaggstång, i vars votv befinner sig en mästare i den amerikanska sporten pool-sitting. Den som sitter längst vinner. Efter ett fantastiskt antal timmar i flaggstången dyrkas han. Det har hänt.

REGERINGSBEKYMREN FORTSAT-TER i Tyskland. Sedan Hitler och Hindenburg förgäves försökt komma överens om graden av diktaturbehovet som skulle kunna ges en ny regering, har huvudrollen övertagits av riksvärnsminister von Schleicher. Han har som eventuel regeringsbildare i sin tur sökt komma till tals med Hitler, för att möjligen förmå denne att ställa sig tolererande. Skillnaden mellan Papen och Schleicher skulle ju bli minimal. Det är icke heller uteslutet att v. Papen själv stannar kvar, men hur förhållandena mellan regering och riksdag i sådant fall skulle ordnas är svävande! Oppositionen mot Papen är stark.

HOOVER HAR SVARAT i skuldfrågan — efter samråd med Roosevelt. Han påstår nu att det inte finns något samband mellan skadestånd och krigsskulder, att skadeståndets avskrivning alltså inte är någon anledning för krigsskuldernas efterskänkande och att krigsskulderna är lån, som skall betalas. Om det är fördelaktigt för Amerika eller ej inlåter han sig inte på. Kongressen har nu att ta ställning. Men England får nog bereda sig att betala den femtonde december.

I SJU DAGAR har Danmarks representanter fått tala om Grönlandsfrågan i Haag, med olika bevis för att Danmarks suveränitet varit allmänt erkänd av staterna. En talare kan dock ofta använda mer än en dag för sina synpunkters framläggande. Norge får bida sin stund för repliken.

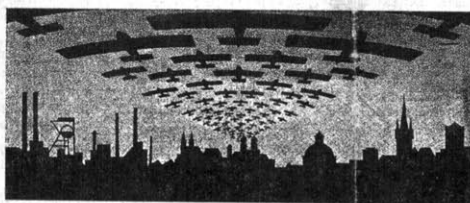
NATIONERNAS FÖRBUNDS RAD, som blivit färdigt med Lyttónrapporten om Manchuriska frågan överlämnar den till församlingen som samlas till urtima session den sjätte december. Japan protesterar fortfarande mot rapporten och nya stridigheter rapporteras från fronterna i Östern.

Veckovakten

Den moderna kvinnan
på genomresa i Stockholm äter på

Elin Wägner:

Hur sparar världen?

Världen är fattig vorden och måste spara, men hur sparar den?

Framtidens historiker torde en gång komma att dra vittgående slutsatser om vårt släktes mentalitet då de granska våra räkenskaper från depressionstiden: staternas, kommunernas och individernas, och därav sluta sig till vad vi ansågo vara nödvändigt att använda pengarna till och vad vi kunde undvara.

Den svenska socialdemokratiska regeringens uppfattning om möjligheten att spara på militärutgifterna komma de nog att notera såsom något ganska enastående i världen. Det är inte någon typisk inställning i Europa. Man kan inte ta många steg där utan att märka det.

Folkskolan — eller luftskyddspropaganda?

Jag tillbragte nys i en tysk industristad, något mindre än Stockholm. Den skulle egentligen leva på metall- och sockerindustri, men båda delarna hade måst sänka tempot och sätta massor av folk utan arbete. Förmiddagen använde jag i en folkskola på bortåt 1000 barn, belägen i arbetarstadsdelen, vilket var ungefär detsamma som kommunistkvarteret. Timmen före tågets avgång använde jag däremot till att besöka stadens central för luftskyddspropaganda och ta reda på dess arbete. Så kom motståndsställningen fram: förmiddagen i indragningarnas tecken, eftermiddagen i slösandets.

Rektorn tar in den svenska besökaren i en klass, skulle gärna velat att hon talat till barnen, men i Tyskland av i dag få uttänningar misstänkta, man vet inte vad den där svenskan kunde funnit på, så det gick inte. Lyckligtvis är åtminstone Selma Lagerlöf tilltän, denna proletärklass hade skrivit krior om En Herrgårdssagen och bad mig hälsa Selma Lagerlöf att den tyckte att det var väldigt stiligt med det hemlighetsfulla som vilar över denna historia.

Klassen är ej fulltalig. De frånvarande barnen måste vara femma på grund av skobrist. Så är det i en stor och ambitiös stad. De barn räcker upp händerna vilkas föräldrar är utan arbete! Två femtedelar av barnen räckte upp händerna.

Detta var alltså en skola som måste spara på allting i detalj, och som samtidigt måste räkna med att hemmen inte kunde förse barnen med arbetsmaterial, knappt med livets nödortfört en gång.

Vegetaria

Restaurang och Kafé
Drottninggatan 49, 1 tr.

Lärare, barn och föräldrar arbeta gemensamt för skolan.

Det var som om sparandet varit till gagn till en viss gräns. Nöden hade tvingat fram goda idéer och drivit samman lärare, barn och föräldrar i ett gemensamt arbete för skolan. Den blev mera älskad på det viset, som ett smärtebarn blir, och fick en personlig och tapper uppsyn, som fyllde det besökande med beundran.

Barnen ha inte råd att skaffa sig atlas, men skolan har ett gummistämpel med vilken man trycker ett kartblad över Europa på ett ögonblick. Man kan inte köpa bundna skolböcker, de köpas i häften och barnen bär dem själva. Lärare och lärarinnor måla, dekorera, sy gardiner och dukar själva. Skickliga fäder inreda skolans verkstad och likaså dess samlingsal med tribun för en amatörteater och alla belysningsanordningar, ridån och kulisserna av tyg i olika färger ha lärarinnor och mammor stått för.

Här möter man det Tyskland som stått rycken intill nu. Som strävar att hålla uppe intresset för bildning och andliga värden och där man mitt i partisplittning och spänning kan samlas till en enhet, då det gäller barnens väl. Det Tyskland som ännu finner det lönt att ofrån något för skönheten, musiken, poesin, fast dagens bröd är knappt och morgondagens mer än ovisst.

(Forts. å sid. 6.)

Politik.

Elin Wagners nya roman Dialogen fortsätter

Av Emy Ek.

Konstnären och världen.

Av Klara Johanson.

Skulden till Amerika.

Genève.

Två konstnärinnor utställa

Astrid Cleve-Jonand och
Greta Knutson-Tzara.
Av Gina Leffler.

En stor författare:

B. Traven.

Av Herbert Lindberg.

Till våra prenumeranter samt medföljer såsom bilaga en giroblankett för 1933 års prenumeration på Tidevarvet. Prenumerera för nästa år under december månad så att inlett avbrott sker i försändelserna!

Hagar Olsson:

Lysistrate — du tappra själ!

Två vittra och lärda herrar av Skåne, Hjalmar Gullberg och Ivar Harrie, ha företagit sig att för svensk scen om-diktat Aristophanes' komedi *Lysistrate*. Med deras strålände och synnerligen självsvåldiga om-diktning av »Fågelnas» gott minne, går man förväntansfull till lösnigen av det nya verket (som i dagarna utkommit på Gebers förlag). Råkar man där till vara kamplusten feministiskär man med förändrad upp de helgade sidorna; ty man har i sin hand ett av kvinnosakens klassiska verk.

Aristophanes var en herre som inte drog sig för att kasta löjets skimmer över de heligaste ting. Men det fanns en sak som han inte skrämt åt, och det var fredssaken. Ett meningslöst krig, på vilket ingen kunde se någon ände, sönder-slet Hellas och utmattade hans Athen. Han tröttnade inte att i verk efter verk vässa sitt hat mot det förhärjande kriget. Han tog sitt bästa vapen, löjet, till bundsförvant, och slungade ut det med kraften av sitt djupaste patos. Så uppstod kvinno- och fredsdramat *Lysistrate* — språkande av uppslagets komik, men innerst glödande av allvarsinnet indignation.

När Aristophanes skapade den kvinnliga pionjärgestalten Lysistrate och sam-

manöpplade kvinnornas erotiska strejk med fredssaken, gjorde han det ingalunde av djupt känd förändrad för kvinnokönet och dess politiska fjärrsyn. Långt därifrån! Han grep till det mest befängda han kunde tänka sig — kvinnornas såsom målmedvetet handlande och tänkande personligheter — för att dymedelst åskådliggöra det vanvetiga i de styrande omöns handlingssätt. När han låter kvinnorna resolut ta fredssaken i sin hand (genom att vägra männen äkten-skapliga rättigheter så länge de tillät kriget att pågå), har detta ungefär samma andemening som då man säger: Till och med skatorna skratrar åt dig! Men genom att han betjänar sig av kvinnan som redskap i den heliga fredssaken, får hon — trots sin ursprungligen komiska roll — en omönsklig och gripande höghet över sig; hon blir livskällans vakterska, försörskan — »Athenas lites». Och vi som fått uppleva, i huru hög grad kvinno-sak och fredssak, kvinno-sak och livssak, äro ett — vi se ännu tydligare än Aristophanes' samtida hennes överlägenhet i detta fall: hennes höga ro mitt i den upp- och nedvända världens bullrande komik. Lysistrates i ädelt klingande strofer nedlagda

(Forts. å sid. 6.)

Sven Stål:

Legend eller verklighet?

Komediteatern har i många år, ällt för många, odlat en scenkonst där *Ordet* varit av mindre betydelse men springer i dörrarna, de raffinerade modereationerna och de sobra eleganta rummen lett det hela till en varaktig eller konstlad framgång. Direktörsparat har själva burit den tyngsta bördan — den charmanta frun har slavsatt ihop sin svenska till en rätt personlig dialogteknik — hon talat utan att vänta på svar, utan att lyssna, utan att tänka — mycket därför att de roller hon skrudat sig i merendels saknat tankar — mannen däremot har alltid verkat som ett efterlämnat ankare i all den lösmynna dramaten. Han lyfter fötterna ideligen som om marken bränt honom och tungt, sonort och med en allvarligt glimt av ironi har han lämnat repliken ifrån sig — men alltid för sent. Motspelet eller motsplerskan har obekymrat fortsatt att haspla ur sig sin låxa.

Då och då har direktör Eklund förväntat världen — han har ideal — och han försöker nog ofta att komma till tals med oss — men lika ofta förgäves. När han införade Caj Munks nittislegend »I be-gynnelsen var Ordets» med sin repertoar

blev nog envar föröfnad — speciellt om styckets karaktär varit bekant. Caj Munks över-ene-inspirerade problemdrama bör inte till de lättspelt styckena — problem-erna — arterna av de olika religionsut-övarnas kynnen, vilka författaren i en snabb följd låter komma i eruption, kan lätt få ett paradiskt sken över sig — övergångarna äro för bråda och saknas då därtlil hos de agerande och regissören den inre upplevelsen och *tron*, då blir *Ordet* stavat med mycket små bokstäver.

Så gott som allt vad som presterades på Komediteatern vid styckets framförande för 23-dje gången, när jag såg det, verkade oäkta och ogenomtänkt. Dekorationsens ytor voro de rätta, men tavor, gardiner, möbler och all lös rekvisita var slarvligt, hur som helst inplottat. Rummet levde inte, och sålign Grundvigt blickade ned från sitt porträtt över ett sceniskt kass. Inledningsreplikerna hetsades av fru Eklund fram i snälltågsfart, utan den minsta, för styckets växt, absolut nödvändiga balans. Einar Axelsons naturliga tal fick så småningom något av en monolog över sig. Scenrummet var fyllt av oro, osäkerhet och fullkomlig indifferens för författarens miljökrav.

(Forts. å sid. 5.)

Läcker och hälsosamt
är smörgåsbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.

Undvik eftertaningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
 Elin Wägner,
 Elisabeth Tamm,
 Ada Nilsson,
 Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
 Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
 Ada Nilsson.

Utömmor varje helgtri lördag.
 Triewaldsgård 2, 3 tr., Stock-
 holm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén*.
 Norrlandsgatan 18.
 Tel. 75 75, 75 76
 STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker
 Boutredningar och testamente, för-
 valtningsuppdrag. Aven skriftliga
 förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
 Tel. Växel: N. 333 15.

Folke Forssanders Advokatbyrå

Regeringsgatan 27—29, 3 tr., hiss
 STOCKHOLM
 Tel. N. 94, N. 93 (20 00 94, 20 00 93)
 Innehavare: *Folke Forssander*
 Ledam. av Sveriges Advokatsamfund
 Specialitet: Trafik- och skadeståndsmål,
 Familje- och Handskrift.

LÄKARE

Doktor K. A. Fries

MEDICO-ELEKTR. INSTITUTET,
 Nybrogatan 9. Tel. 746 87.
 Specialitet: Invärt sjukdomar, led- och
 muskelsjukdomar (gikt och reumatism),
 nervväck (sichas och ansiktisvär), cirku-
 larionsrubningar.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Per-Einar Fryklöf

Norr Mälarstrand 76, 7 tr.
 Mottagn. kl. 12.30—1.30, 6—7 e. m.
 samt pr. tel. Kh. 342 46.
 Låga taxor. Rådfråg. kostnadsfri.

Tandläkare

Maja Groth,

Styrmansgatan 571
 Tel. O. 6708, O. 67 40.
 Mottagn. enligt översenskommelse.

Liljesjöös

Parfumeri- och Sjukvårdsaffär
 STOCKHOLM

Butiker:

Fridhemsplan 16 — Tel. Kh. 59 82.
 Hantverkargatan 85 — Tel. Kh.
 55 85.
 Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.
 El. värmekudlar — Kattskin —
 Kamelharstskinn — Urinbehållare
 — Sanitetsbyxor för damer —
 Allt i branschen.

Advokaten, Jur. Kand. Majken Billjer

Regementsg. 8 (vid Morescobron).
 Tel. 18 59 and 18 54.

MÅLMÖ

Familjerättsliga ärenden. Boutredningar,
 arvs- och testamেন্টsbeslut samt övriga
 juridiska uppdrag. Skriftliga förfrågningar
 bevaras omgående.

Bokföring Språk Stenografi Maskinskrivn.

Nya kursor denna vecka
 Expeditionstid 9—9.30
 Projekt på begäran.
**STOCKHOLMS SPRÅK &
 BOKFÖRINGSINSTITUT**
 Drottningatan 60. Närr 65 66
 1 maskinskrivning billigt
 betalt 20 min. 15 kr.

Den 3 Dec. 1932.

Politik.

I alla socknar i vårt land sitta för närvarande ledamöter av fastighets-taxeringsnämnder och utarbeta nya taxeringsvärden enligt högre myndigheters direktiv. Om jordvärdet väsentligt sjunkit från 1924 till 1928, så är det för allmänheten i ännu högre grad uppenbart, hur långt under gällande taxeringsvärde jorden fallit från 1928 till 1932. Därom råder ingen tvekan. Och alla — t. o. m. stadsborna — ha under de sista åren fått inpräntat och blivit övertygade om jordbrukets bedrövliga läge. Man anser därför självklart, att myndigheternas direktiv för den nya fastighetstaxeringen givetvis gå i riktning mot att *sänka* taxeringsvärdena. Men nej! Visst inte. I stället *höjer* man värdet på jorden på mindre och medelstora gårdar (som inte ha så mycket skog) och på större gårdar sänker man värdet till en del på jorden *men höjer* på skogsvärdet för att ta skadan igen och kanske mer till.

Man behöfver flera skattekonor! Det är begripeligt. Men då skall där sedan inte talas om, hur man ömmar för modernäringen. På jorden betala sin andel av den skatt, som betålvas i dessa nödställda tider. Dock kunna jordbrukarna haft rätt fordrat att få den skatt uttagen, som kräves av jorden och ej som nu *först* en skatt långt högre än rimligt är och sedan s. k. »hjälp» av statsmakterna, som inte är någon verklig hjälp, endast politik. Detta tillvägagångssätt är upprörande, det är kanske frinsnat, men det är att hoppas, att den nuvarande regeringen skall kunna oimintetgöra både det ena och det andra. Och i stället följa sitt eget program i jordfrågan.

Skulden till Amerika.

Diskussionen om krigsskuldförägar pågår fortfarande med brännande aktualitet. Alla vet att de europeiska länderna dignar under sina skuldbördor, men det är kanske inte alla som kommer ihåg de olika omständigheterna när ländern upptogs under kriget och de närmaste åren efter dess slut.

Fram till 1917 var det framför allt England, som åtagit sig utlåningen till de allierade länderna och när Förenta Staterna samma år övertog en del av ansvaret, hade England fordringar på inte mindre än sammanlagt 3,323 miljarder dollar, fördelade på Ryssland, Italien och Frankrike. Amerika fortsatte utan missmod sin utlåningsverksamhet till 1920 och hade vid den tidpunkten tillgodohavanden på cirka 10 miljarder dollar. Därav var England skyldigt 4 miljarder, Frankrike 3 miljarder, Italien ungefär 2, men samtidigt hade England tillgodohavanden i sin tur på omkring 7 miljarder dollar, därav 2 miljarder i Frankrike.

Efter 1920 började Förenta Staterna bli oroliga för sina pengar och 1927 hade man äntligen efter långvariga förhandlingar lyckats komma överens om återbetalningsvillkoren. Förenta Staterna fick så småningom gå med på att godkänna en återbetalning inom 62 år, med växlande ränta. England avstod för sin del från 70 procent av sina fordringar.

År 1931 hade betalningarna fortskridit så långt, att Förenta Staterna återfått omkring 25 procent av sina tillgodohavanden, England endast omkring 5 procent. Under tiden har penningvärdets stegring åstadkommit en automatisk ökning av skuldbördan, världshandeln har krympt i och de tyska skadeståndsbetalningarna upphört. Med ett ord, alla omständigheter bidrar till att omöjliggöra eller i varje fall öfverhört försävara betalningarna.

Engelska tidningar framhåller att det inte heller bara är fråga om svårigheter för England, men att tydpunkten ligger i burvada det är fördelaktigt för Amerika och världen i dess helhet att betalningarna fullgöras. Dessa betänningar, skriver Manchester Guardian, utgör en lika svårt hinder för en återgång till världens värdstad som de nu upphävdå skadeståndsbetalningarna vara. Betalningarna omedelbara verkan skulle bli att sätta valutorna i gungning, sänka vappriserna ytterligare, sönderriiva Louisianaevatten och sätta världsekonomiska konferensen i fara.

Svaret ligger hos Förenta Staterna.

Demokratien måste försvaras.

Partiledaren *dix Otto Bauer* höll vid den nyligen avslutade socialdemokratiska partikongressen i Österrike ett stort tal till demokratins försvar. Han visade bl. a. på att Österrikes verkliga betydelse för närvarande ligger i att det kan behålla en demokratisk ordning och utgöra en samlingsplats för socialistiska ideer. Den övriga tyska arbetarklassen får kanske ännu genomleva är av fruktansvärd reaktion och Österrikes mission som demokratiens bevarare kan inte uppfyllas utan skapandet av en proletär enhetsfront. Men den är för Österrikes del nästan hundraprocentigt genomförd, tack vare det socialdemokratiska partiet.

Enligt min fasta övertygelse finns det blott en väg till enhetsfront för världens proletärer, sade Bauer, och den går över direkta förhandlingar mellan den socialistiska arbetarinternationalen och komintern. Jag kan också på många sätt föreställa mig hur och när det ögonblicket kommer.

Utän att förneka eller föringa det som skiljer oss från bolsjevismen, måste vi först, att varje våldsamt störtande av Sovjetdiktaturen i Ryssland skulle betydligt blodig reaktion, och detta icke endast för Ryssland. Och om det slutligen skulle lyckas för Sovjetregimen och det ryska proletariatet att genom öfverflyttighet och ansträngningar övervinna de oerhörda ekonomiska svårigheterna, med vilka Sovjetregimen har att kämpa och att föra fram det ryska proletariatet till frihet, då är jag övertygad om att en sådan seger skulle giva socialismens ide i hela världen en så tillräckande kraft, att hela det kapitalistiska systemet genom denna seger skulle gå till botten.

Med allt avståndstagande från det våld och maktmissbruk, som det obegränsade maktinnehavet allit lät ledet till bör vi sprida den känslan inom den europeiska och internationella arbetarörförelsen, att där borta i Ryssland avböras till stor del socialismens öde i hela världen, och vi där för, trots allt som det skiljer oss från bolsjevismen, utan förbehåll måste ställa oss på Sovjetunionens sida gent emot varje angrepp av den kapitalistiska reaktionen...

Om det kan lyckas oss att mitt i den europeiska reaktionen försvara och bevara den fria ordet, organisationsfrihet, friheten att värva anhängare för vår mening samt att föra vår fackliga och politiska kamp, friheten att kämpa för en annan framtid, då skall också det ögonblicket gå gång komma då världshistoriens stormar, som redan närma sig, skola göras det möjligt att fylla de demokratiska formerna med socialistiskt innehåll.

ELSA HAMMARSTRÖM

Fiskaffärer — Stockholm
ÖSTGÖTAGATAN 31
 (Hörnet av Tjörhovsg.)
 Huvudstad. Tel. S. 882, S. 320 19, Bond. S. 146 52
SVEDENBORGSGATAN 7
 Telefon Söder 337 80
 Fläsk Rik inkömmet dagligen direkt från Göteborg och skärgården till dagliga ligsta priser.
 Varor hemlämnade.

FOTOGRAFERA EDER HOS

Ateljé Anderson

St Eriksgatan 63. Obs! N. b.
 Tel. Kh. 301 48.
 Öppet: Vardagar 9—6 e. m. Söndagar 1—4 e. m. Annan tid efter översenskommelse.

Passfotografier utföras.

Kungsholmens Slöjdfabrik

Agnegatan 36 (f. d. 12)
 (Invid Fleminggatan) ☎ • Tel. 502638.
 Försäljning till lägsta priser:

KORG- och FURUMOBILER,
 TRÄSLOJD, TRÄDGÅRDS-
 MOBILER.

Herr- & Damskrädderiet

33 PIPERSGATAN 33
 Tel. Kh. 304 07

utför alla slag av Herr- & Damskrädderier. Herrkostymmer Kr. 50.—, Damkappor Kr. 35.—.
 Pressning och reparationer utföras. L. KVART.

LARSNS PÅLSVARUAFFÄR

Västmannagatan 56 (Hörnet av Odengatan)
 Telefon Vasa 63 52.

ALLA SLAGS PÅLSVAROR TILL BILLIGASTE PRISER. REPARATIONER UTFÖRAS VAL OCH BILLIGT.
 Kredit ordnas.

Fredhälls Fårehandel

hörnet av Rålamb- och Vitalisvägen,
 H. S. B:s hus.
 Tel. 53 34 99.

Hyresgästernas närmaste och bäst sorterade inköpskåpa på platsen.
 Sjukvårds- & förbandsartiklar.
 Damtysgare uthyrs.

Bosättningsaffären

Fransens Ejfr. A.-B.
 FLEMINGGATAN 31. Tel. Kh. 18 13.
 REKOMMENDERAS.

Sybehörsaffär

OLGA MARKLUND.
 Vitalisvägen 10 (hörnet av Rålambsvägen)
 (H. S. B:s hus). Tel. Kh. 357 30.
 Rekommenderas i dråde hyresgästernas
 vänligna hägkomst.

Restaurang Port Arthur

Blekingsgatan 40
 Telefon Söder 347 84
 Bra matställe

Märkliga personligheter i olika tider.

Förbundet Aton med sin ordförande fröken Anna Lindhagen i spetsen, har tagit initiativ till en föreläsningsserie rörande levnadskunskap för ungdom i 16—19-årsåldern.

I flera andra länder och även hos oss i Skåne har anordnats liknande kursor under namn av borgerlig konfirmandskola eller konfirmandskolor. Då det här icke är meningen, att de som deltaga nödvändigtvis skola göra detta i stället för att gå och läsa, så står det fritt att deltaga även för dem, som gått och läst eller de som både vilja gå och läsa och medföra den planerade kursen.

Föreläsningarna komma att omfattas en framställning av religionsstiftarens liv och verk av episkopärande betydelse inom tänkandets och det sociala livets område, huvudsakligen skildrade genom framställning av märkliga personligheter inom olika tider. Bland föreläsare, som ställt sig till förfogande, kunna redan nämnas professor Jhnan Bergman, lektor Emilia Fogelklou, fru Elin Wägner, lektor Harald Alm, jur. kand. Stig Bendixson och öf. författare och konstnären Ernst Norlind, som varit en av ledarna i den skånska kursen.

Frågorna om fred, avrustning och Nationernas Förbund kunna att behandlas av doktor *Naima Sahlbom* och fröken *Greta Stendahl*. Föreläsningar i sexualhygien hållas av doktor *Jakob Bällström* och doktor *Alma Sandquist*. Vidare komma ämnenaturdyktig, friluftsliv, arbetslöshetsproblemet samt yrkesval att ingå i kursen.

Meningen är att man skall samlas en gång i veckan under 1½ timmar. Efter föreläsningen skall tillfälle givas till tankebyte med föreläsaren. Avgift endast till lokalhyra för omkr. 30 föreläsningar. Kursen kan taga sin början omedelbart såvida ett 20-tal anmälningar för deltagande inkomma. Anmälan sker till fröken Anna Lindhagen, Fjällgatan 31, tel. S. 31 23.

BRÖDBODEN

(Inneh. V. Sedlund).
 Lilla Nygatan 12 - Stockholm
 Tel. Norr 26 25
 Alltid förstklassiga Brödtillverkningar av alla slag.

Gör Edra inköp av matvaror i

Bergslagsboden

Västmannagatan 6
 Tel. 89 22
 Dagligen färiska charaktarivar samt god hemlagad mat. Bröd och mjölk.

JULIUS ENGSTRÖMS

FRUKT- & KONFEKTTRAFFAR
 Adolf Fredriks Kyrkogata 11
 (mitt emot Riksförsäkringsanstalten)
 Tel. 162 20.
 Goda varor till billigaste priser. In- och utländska frukter. Rikhaltigt lager. Varor hemsendas.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSMEM

LINNÉGATAN 19
 Mottager inackord även för längre tid.
 Tryggt och egen. välsk. Tel. 778 24.

Elin Wägners nya roman "Dialogen fortsätter"

seras med orden: okvinnlig, oberoende, oförskräckt. Hon är okvinnlig, därför att hon inte lyckas intressera sig för strumpstopping och matlagning, när en man synes eller höres, och därför att hennes intellekt är klart och skarpt till en grad, som skulle ha kommit en professor, som jag en gång hade nöjet att studera för, att använda sitt högsta beröm: »Hon har tamen en närpå manlig begåvning». Hennes omdöme är oförvillat och säkert. Hon låter sig varken duperas eller imponeras. Hennes intellektualitet har emellertid icke förtorkat hennes känsloliv. När hon älskar, gör hon det med hela sin varelse, ömt, varmt och innerligt. När de manliga studenterna efter en diskussion säga: »Fröken Cronberger är ingen kvinna — hon är ett program», så äro de själva fångna i ett »program», nämligen den stentriamässiga uppfattningen, att endast hos mannen kan intellektuell skärpa och sund känsla förenas.

Märta Cronberger är icke blott »okvinnlig» utan även oberoende och oförskräckt. Hon saknar varje spår av vidskeplig vördnad för traditionella och konventionella åsikter och former. Djärvt och respektlöst river hon ner, vad som är ruttet och otidsenligt. Hennes kvickhet, slagfärdighet och snabba tankevalter äro oemotståndliga. När kăsören frägar henne: »Nå, ska du Ring göra någon insats i riksdagen annat än den rent dekorativa?» svarar hon: »Nej, det har hon inte tänkt. Men hon tänker ha en ny klänning för varje huvudställe som behandlas. Bland de goda råd, hon ger Stina Ring vid inträdet i riksdagen, är också: »Kömling, att din uppgift i de politiska kretsar, där du kommer att röra dig, är densamma som lilla tändsticksaskens, då den fotografaras bredvid ett jättekalhuvud under rötmånaden.»

Om Märta Cronberger är spjutkastarskan, som går i brechen, så är Stina Ring den moderliga, uppbyggande kvinnan. Hon har varit gift med ett stats-

råd, en synnerligen framstående herre, som behandlar sin hustru enligt 1669 års katekes, alltså som sitt lösöre. Hon gör sig fri genom skilsmässa men måste då avstå från sin son. Förut har hon förlorat en son genom döden. Hon är nära att duka under för den grönsåsa smärtan, men genom arbete återvinner hon så småningom sinnesstyrka. När hon blir riksdagsledamot, arbetar hon i samråd med Märta Cronberger för sina syften: minska militära rustningar och ökade åtgärder för upplysning och hjälp åt blivande mödrar. Hon är själv mor, och hon vill skildra till det yttersta för livets helgd. Skildringarna av en rättengång med en fosterfödrerska och de unga flickor, som i sin rådhöhet och okunnighet sökt hennes »hjälp», äro av dystra aktualitet. Stina Rings motion, som äsytligt ökad upplysning och humanitet samt moderskapsunderstöd, faller i första kammaren »efter ett kort mummel» och i andra kammaren efter ett inspirerat försvartal av motionären. Hon talar för tomma bänkar. De flesta riksdagsmännen ha gått hem att sova, och kvinnorna, som förut suttit i tätta rader på läktaren för att lyssna till debatten om deras dyrdittillag, smita i barbarisk brist på samhällsanda och solidaritet. Men Stina Ring talar med förtvilians inspiration, och Märta Cronberger lyssnar andlös.

De glimtar, jag givit av bokens innehåll, äro mycket fragmentariska. Det mesta har jag icke ens hunnit tangera. Ej heller har jag kunnat ge någon föreställning om bokens slyliga rikhet, ett visst »skult behag», som verkar i högsta grad »stimulerande», dess dramatiska liv och inre spänning och dess förmåga att öppna perspektiv framåt.

Epilog i Genève.

Tjugu soldater i Genève skall ställas inför krigsrätt för myteri i samband med beskjutningen av de demonstrerande arbetarna. Hundra man uppges dessutom ha vägrat att inställa sig vid uppåtdet, varför mera omfattande rättegångar säkert är att vänta. I militärens spontana protest mot de vanvetiga åtgärderna, då schweiziska tanvårstrupper beväpnades — med tillstånd att skjuta skarpt — mot sina egna kamrater och landsmän, ha under veckornas lopp en hel del utländska tidningar instämt med skarpt fördomande av myndigheternas handlingssätt.

Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet sektion i Schweiz har riktar ett öppet brev till förbundsrådet och förbundspresidenten, dikterat av »schweiziska kvinnors känsla för humanitet och människokärleks och tagit avstånd från det fruktansvärda missbruk, som gjorts av den schweiziska armén.

Om också det yttre lugnet tämligen snart blev återställt i den upprörda staden, är därmed ingalunda saken bragt ur världen och de förhållanden, som närmast föranlett den fruktansvärda sammanslutningen.

Utom de skarpa politiska motsättningar, som existerar i Genève, har det varit en annan omständighet som bidragit till olusten och osikerheten och slutligen indirekt framkallat katastrofen, nämligen de omfattande återkommande korruptionsaffärerna. Efter en större bankskandal, som kostade många människor deras besparingar kom helt nyfiken en tullsvindel i stor skala, begången av en firma i Genève.

Den socialdemokratiska, av några som kommunist anse de ledaren, Leon Nicole har — utom sitt temperament och sitt revolutionära uppträdande, som uti tvivel ibland kan skjuta över målet i hans avbansning av motsändare — ännu ett stort och oförsligt fel: det är han som i stor utsträckning upptäckt de pågående vindaffärerna och som i sitt organ *Le Travail* offentliggjort och beivrat detta för Genève's anseende så fördärliga faktum. Betecknande är att storföränsaren i Genève krävt att Nicole skulle utvisas ur kantonen, innan den ville inlåta sig på vissa underhandlingar om placeringen av ett statslån.

Ju häftigare han av sina vederarska beskylls för att ha ansittat oirreguljäret på Genève's gator, dess mera framträdde det dåliga samvetet hos dessa, vilket slutligen tar sig uttryck i den skräckslagna, huvudlösa beskjutningen. Det var också, som *der Aufbau* anmärker, en berättigad harm, som låg bakom demonstrationernas protester mot reaktionens anfall på arbetarledarna i Genève. Den allmänna rättskänslan reagerade. Ty hur man från reaktionär håll än har letat efter en punkt, där Nicole skulle gänt sig skyldig till en obehörighet har man inte kunnat anklaga honom för något dylikt.

FILM.

Film kan vara stor konst. Detta är den skälligen enest sats, som det dock icke är ur vägen att upprepa. Ty den håller på att falla i glömska. Det har varit svårt att finna belägg för den denna höst. Försagdhet, tvekan och skräck har kännetecknat filmproduktionen liksom allting annat dessa mörka dagar. Det känns då som en beröelse att möta en film som *Iglou*, en film som talar modets språk.

Iglou — det är eskimåens hydda. I den sitter han och svälter när snöstörmen kastar sig fram över den vita vidd, i den svälter han ihjäl när han blir gammal och orkeslös och stammen måste dra vidare. Iglou är hans hem och hans grav.

Filmen är ren och klar som is. Den hör till de konstverken som renar.

Från Grönland till Cuba är steget långt. Från *Iglou* till *Sängens om Cuba* är det ännu längre. Det finns visserligen även här scener som verkar sanna och äkta, men det mesta är falskt. Det sorgligaste är dock att filmen är gjord, av van Dyke, en regissör som man en gång hoppats på.

Arne Holmström.

Precis som "hembakat"

blir allt bröd från Hembageri Kajsa+Warg. MÄSTERSAMUELSGATAN 11. Hörnhuset till Norrlandsgratan. Tel. 78 07 (10)78 07

Bildningens väg

av Carl Cederblad har betecknats som »en händelse i svenskt bildningsliv».

De livligaste lovord ha i tidsningsomväringar lämnats av:

- Erik Bjelvenstam,
- Emilia Fogelklou-Norling,
- Johner Furusko,
- Gillis Hammar,
- Honorine Hermelin,
- Gunnar Hårdman,
- Carl Larsson i By,
- Sigfrid Leander,
- Bo Löwenström,
- Karl Nordlund,
- Erik Wastberg,
- V. A. Ostlund

4:75. jämte ett flertal tidningar.

LINDBLADS — UPPSALA

Junkrarnas bankrutt.

I Tyskland pågår en rörelse för att genom jordbrukslonier skaffa människor arbete och utkomer. En korrespondent i *Der Aufbau* berättar om unga akademiker från Leipzig vilka slutit sig samman med hantverkare till ett kollektiv, som förvärvat sig en egendom och med sparsamhet och arbete inmar skaffa sig sitt livsuppehälle där. Den enskilde underkastar sig organisationens åtgärder, när det gäller inköp och försäljning, men har till gengäld gruppens stöd, medan han arbetar av sin skuld till kollektivet, d. v. s. genom arbete så småningom skaffar sig rätten till jorden.

Som jämförelse med dessa nerifrån organiserade försök till jordbrukshjälp, berättar tidningen om 17,000 storgods i östra Tyskland, som blivit bankruttmässiga under krisen och inte kan skaffa sina »ägare» bärgning. Regeringen Brüning ville förvärva dem för koloniserings, sedan miljarder slösats bort till ingen nytta, för den s. k. *Hölsaten åt östern*, direkt och indirekt i form av subventioner och tullar. Under Brünings sista regeringsmånader uppstod 10,000 självtändiga jordbruk på bankruttmässiga, exproprierade egendomar i östra Tyskland. Men de 1. d. junkrarnas började rop på bolsjevik-kolonier. Brüning störtades och regeringen von Papen har sedan inte gjort något för en fortsatt kolonisation, skriver tidningen.

Ett verk, som reser sig högt ur floden av ryska skildringar.

Alja Rachmanova

Studenter kärlek tjeka och död

En studentiska dagboksanteckningar från tiden före och efter den stora ryska revolutionen. Kr. 8.50.

Full av lidelse och liv; ett av de mest äkta dokumenten om den ryska revolutionen.

I alla bokläder.

Wahlström & Widstrand.

Demokrati och Kvinnorörelse.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund i Göteborg hade torsdagen den 24 nov. inbjud till kvinnor av olika politisk åskådning till möte å Idun. De mötte också upp så fulltaligt, att salen näppeligen kunde rymma flera. Föredragshållarens namn, fru Ellen Hagen, borgade ju också för att kvällen skulle bli så givande som möjligt. Ordf., fröken Greta Cardell, hälsade med några hjärtiga ord fru Hagen välkommen.

Ämnet för kvällen var: »Till kamp för människovärde. Demokrati och kvinnorörelse.» Efter en återblick på kvinnorörelsen i vårt land — dubbelt rolig och intressant, därför att talaren själv så länge varit med i kvinnornas kamp — fördes vi fram till kvinnan av i dag.

När vi fått vår rösträtt, trodde vi, att striden var slut. »Faktum är emellertid, att kvinnans ställning och arbetsrätt är hotad överallt i världen. Den första stöten riktas mot den gifta kvinnan, men lyckas vederbörande i sina försök att mota bort henne från arbetsmarknaden, kommer turen till den ogifta. Bevisen för den goda viljan härutinnan äro tyvärr talrika och tendensen gör sig ofta nog tyd-

ligt märkbar vid befordringar i ämbetsverk och i sätten att läsa, tyda och sabotera lagen.»

Talaren betonade därför på det starkaste vikten av att kvinnorna äro på sin vakt, när det gäller vunnna rättigheter. Organisation är det enda kampfmedel, som duger i vår tid. Kvinnorna måste ansluta sig till någon politisk organisation. Naturligtvis skola de ansluta sig till det parti, för de känna sig bäst höra hemma. Svenska Kvinnors Vänsterförbund är dock en kvinnoorganisation av allmän vänsterfärg men öppen för mycket skilda åskådningar. Efter denna svåra kris, som världen nu befinner sig i, vänta många svåra uppgifter på sin lösning, och här

skola kvinnorna göra den stora insatsen. »Vi skola arbeta för ett samhälle, där på mänskliga är på sin rätta plats», uttryckte talaren och slöt med Ellen Keys ord — »Ett samhälle, där det finns bröd åt alla och rosor även».

Det charmanta och väckande föredraget mottogs med kraftiga applåder. En livlig och saklig diskussion följde, och denna fick sin särskilda aktualitet genom den redogörelse, som lämnades av en av de 7 gifta servitriser, vilka avskedats av Restaurangbolaget. Vederbörande ha som bekant avskedats utelutande med deras gifta stånd som moivering. Man kan tycka, att vederbörande faktiförening här borde varit närmast att ingripa, men därav hade inte blivit. När därför faktiföreningen och arbetsgivaren hålla ihop, bli kvinnorna tydligen rättslösa. Diskussionen utmynnade i ett beslut att först göra en principiell protest och därefter föra saken vidare till arbetsdomstolen. Protesten fick följande lydelse:

»Kvinnor, samlade till möte, anordnat av Göteborgsavdelningen av S. K. V., uttala en bestämd protest mot arbetsdomstolens utslag i målet mellan Restaurangbolaget och de gifta servitriserna. Att taga åktenskap såsom motif för avskedandet är ett färligt prejudikat och icke förenligt med den likhet inför lagen, som medborgarskapet innebär.»

Att föredraget och diskussionen sätt många goda frön, som genast begynt spira, bevisades bäst av att redan samma kväll 39 nya medlemmar antecknade sig. Listor för ytterligare tecknande ha även utlämnats.

Göteborg den 27 nov. 1932.

Greta Lindgren.

nyhet.

HEMMET

och

UNGDOMEN

Sex föredrag av

Gertrud Aulén, Eleonor Lilliehöök, Ingrid Nyrin, Jakob Billström, Manfred Björkquist, Anna Sörensen.

Serien DAGENS ANSIKTE

Pris 3:50

BONNIERS

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00

FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37

GÖTGATAN 52 " " 33309

Konstnären och världen.

Av KLARA JOHANSON.

Det må ha hänt eller ej att kejsar Karl V böjde sig ner efter Tizians tappade pensel och räckte den åt målaren: anekdoten förblir ovederläggbar och odödlig. Den kan accentueras på olika sätt och tolkas från mångahanda synpunkter.

Vem utför huvudrollen i denna världshistoriska scen? Det står inte självklart. Berättarna tycks i regel uppställa penselns ägare som nummer ett av dramatis personae, den av apoteosens vita stråkstarthjuls förhållande hjälten. Motspelaren fungerar då som en visserligen högst sympatisk reklamagent. Men det var dock han som begick den egentliga handlingen, och i det ögonblicket förtjänar han publikens osplittrade uppmärksamhet.

Släppa en pensel i golvet är ingen konst; att plocka upp den var i detta fall ett fantasifullt stordåd. Varje normalt hyfsad mänska skulle rent mekaniskt, av instinkt och vana, ha gjort det samma, skulle endast med våldsamt självövertvinnelse ha förmått avvälja sig därifrån. Men Tizians hantlangare led säkerligen icke av denna vänliga klåda i fingrarna. Inom hans klass och skrä är den fullkomligt otänkbar. En plötslig genial ingivelse måste ha bliztratt upp i honom då han nu — första gången i livet — bockade sig för att hämta upp en tappad sak.

»Titlar och dekorationer», tänkte han, »har jag bestått min utmärkte hovkonstferje, men i dag vill jag förlåna honom det oerhörda, det yttersta jag förmår. Bara han inte blir tosig av lycksalighets...»

Men den kejsriska uppvakningen utbytte skräckhåpan blickar och påminnde sig att majestätet var son till Johanna den vainsinniga.

Nå, och Tizian, festföremålet så att säga? Den tanklösa traditionen låter honom stå där och posera inför seklen som en jubilar i en veckojournal. I verkligheten förekom ingenting sådant. Framför kejsarporträttet han hade i gång var mästaren intensivt absorberad av ett eller annat koloristiskt problem. Han kände knappast att penseln gled ur handen, och i mindre lade han märke till den assistent som återställdede det kladdiga verktyget. Kanske han förnam att han blev uppspassad av imperatorn över ett rike där solen aldrig gick ner, men hjärnan kunde för tillfället inte syssla med världsliga åtgärdar.

Vid noggrant betraktande faller alltså det sublima uppträdet isär som »god dag — yxsåft». Mellan de två agerande strömmar ingen kommunikation. Det förfelade nådevedermålet i all sin majestätiska välmening och inbifskhet gör en

tragikomisk verkan. Men de oförstående och devota ögonvittnena sprang efteråt omkring och berättade att här hade försiggått en kroningsakt.

Anekdoten förlorar dock sannerligen inte på en förnuftig tolkning. I sin gängse enfalliga form är den bara en kuriositet och inte ens vidare rolig som sådan. Mening och symbolisk innebörd får den först när man ser den som ett händelsevis pittoreskt exempel på konstnären och världens förhållande till varandra, vilket inte är något förhållande alls.

Skenbart illa täta och livliga budskap mellan dessa bägge makter, men de måtte hanna i något kosmiskt fack för obeställbara brev. Konstnärens försändelser får ingen utskrift, och vad världen önskar säga honom adresserar den till en annan person som råkar heta detsamma, ty konstnärens hemvist kan den aldrig ta reda på.

Då sålunda i tingens ordning kontakt är förhindrad borde också all möjlig anledning till ömsesidigt obehag vara undanröjd. Förhastad slutsats! Vederbörande vet ju om varandras existens, och denna vetskap, om än dunkel, räcker till att på bägge hållen alstra glädje och vantrevnad. Hos världen yttrar sig dessa olustkänslor endast intermittent och finner alltid en snart sagt välfäst utlösning: genom gläfs och häntjut eller genom beskyddande hyllningsdemonstrationer, alltsammans lika oskäligt.

Konstnären får det inte så bekvämt. När den nyckfulla vinden blåser honom i ansiktet och sveper med sig stanken av mass-själen utjufvelser löper han risk att omkomma av kvävning, och vägrar han att visa världen detta lilla tillmötesgående så måste han frälsa livet genom att på något mystiskt och smärtsamt sätt förvandla de vidriga ångorna till stimulus för ny produktion.

Denna begrundsvarldna historia förtälles just nu av en konstnär för svenska folket, och sannfärdighar har den väl aldrig återgetts. Det är så läende rätt att Sigfrid Siwertz i Lågan låter en statskulptör genomföra det typiska drama — för målare, diktare eller musiker gestaltar det sig långt mindre häftigt koncentrerat. Med brodersömhet och djupsynt fantasi följer författaren sitt unga genis själsprocesser; världens knappa men betydelsefulla roll i romanen har däremot inte tagit synnerligt av hans diktar kraft i anspråk: Stockholmspressen furnerade färdigt material till en skamtavla över »den svenska knöligheten».

Men om en Lågan sprider sig som en löpeld över landet hör nog även den till de obeställbara försändelserna.

Två konstnärinnor utställa.

Överst: Agnes Cleve-Jonand: Siesta.
Under: Greta Knutson-Tzara: Ung zigenerska.

I dessa dagar avslutas två utställningar av måleri av stort intresse, nämligen Agnes Cleve-Jonands i Konstnärshuset och Greta Knutson-Tzaras i Gallerie Moderne. Gemensamt för dessa två målarnor är deras utpräglat koloristiska begåvning, helt olika äro däremot de temperament, som tolkat färgintrycken.

Agnes Cleve-Jonand.

Agnes Cleve-Jonand rör sig med en vid motvirkets — porträtt, studier och modeller, landskap av vitt skild karaktär, stillben och kompositioner av friare typ. Det som frapperar vid första anblicken, är färgens djup och styrka och föredrags slagkraft. Vad man saknar är enhetlighet i stil och utformning, en fast linje, som fullföljes. För varje nytt verk möter man en ny teknik, en ny målerisk syn. Intrycket därav blir en smula oroligt och brokigt. A andra sidan har denna utställning däri genom mycket att bjuda, en rikedom på olika intryck. Fru Cleve-Jonand är expressionist till hela sitt väsen, om man ej pressar begreppet alltför starkt i franskt formell anda, så som Matisse utformad det. För henne är den intensiva upplevelsen av motivet det vitala. Färgen blir bärande därunder.

Det finns en utmärkt vacker liten komposition, som kallas »Flykten», så tidig som från 1917, som för tanken till såväl fransk som tysk romantisk expressionism. In i ett landskap stämt i grått och blått leder en smal väg, på vilken en flyende figur på en röd häst drar upp en diagonal. Tunga summariskt tecknade träd avtecknas mot bakgrunden, och i fonden lyfter sig ett vitt, fästningsartat slott mot den stormiga himlen. Det hela uppbyggs av ett intensivt stämningssinn.

Landskapen präglas av en stark personlig upplåtning. Det finns ett västkustlandskap med badande figurer i varma, sollysta färger och klar durklang. Verklighetsunderlaget trådar tydligt i dagen — en strålande härlig sommar dag vid havet. I en bild från Arild däremot

är prägen mera romantisk. Träden stå höga och mörka, kapellet vita väggar och djupröda tegeltak lysa med en hög glans, och de två gående figurerna på vägen, som snett skär sig in i bilden, tyckas egendomligt överkliga. I bilderna från Bosparen har färgen blivit högt uppträdd och fått en festlig klang. Vatten, himmel och jord smälta samman under en sydlig och hetare sol än Nordens och få samma grundackord i gula och ljusa gröna toner med kompakta blå skuggor, och mot horisonten avtecknar sig Stambuls gamla sagodast med kupoler och minareter som en lilasfärgad siluett. En av de vackraste bilderna är »Frukthandel i Skutaris», där hettan drivit upp himlens blå grundton till silvervitt och blekrosa, medan i skuggan under fruktståndets tak gatans figurer bli mustigt bruna och fruktorgarna lysa intensivt korallröd.

Bland porträtten intager bilden av fru Karin Stolpe rangplatsen. Den läsande figuren, sittande i en lästol, fyller helt ut bildytan utan någon miljö. Klädningens strålände röda färg intensifieras mot stolens djupa färgackord, som återlingar i det mörka, nedböjda huvudet. Handtaget präglas av kraft och styrka, färgen läggs på med breda, kraftiga drag i fläckar, som låta den grova väven lysa igenom. — Djupare psykologisk inlevelse präglar i allmänhet en fru Jonands porträtt; liksom hennes konst i övrigt leva de i första hand på färgintrycket. Över huvudet taget är hennes penselföring kraftig och säker. Intressanta att studera i detta sammanhang äro flera av hennes modeller och österländska folktyper. Starka färgkontraster användas, rött, brunt, grönt och blått, och därmed uppbygges en bild med få detaljer och starkt betonat helhetsintryck. I den här reproducerade bilden »Siesta» äro dessa drag lätt att återfinna: säker komposition, kraftig kolorit och bred, summarisk penselföring. Allt som allt är fru Jonand en intressant bekantskap att göra, tack vare hennes personliga upplåtning och koloristiska syn.

Greta Knutson-Tzara.

Hos fru Knutson-Tzara möter en säker och fin utformad stil. Hennes verk äro ytterst enhetliga, de äro alla samma andas barn. Det är Parisluftens, som givit dem denna färgens genomskinnliga skönhet och formens klarhet och elegans. En halvt kubistisk, halvt expressionistisk formgivning förenas ofta med en mycket blond, skimrande färgskala med gult, blått och blekgrönt som huvudfärg. Hennes konst har en rent dekorativ laggning, hon komponerar på höjden och fyller ut bildytan utan starkare djupbetoning. Hennes flesta verk kallas också betecknande nog »Komposition» eller »Stilleben».

Av ett par skålar, fyllda med frukter — några persikor, en druvklase, en genomskuren citron med dess strålförmiga yta, en bukig kanna eller vas, skapar hon en vackert avvägd komposition. Ofta komma både Picasso och Matisse i tankarna inför en del verk med rikare stoff och textilt inslag, där de rundade och svällande formerna i frukter och vaser kontrastera mot rätvinkliga bordsdator och bokpårmar, och där mitt i dova, bruna och svartblå toner det bjärt röda i ett månstrat siden slår upp som en fanfar.

Ibland när hon en klassiskt klar och ren effekt med de enklaste medel — ett vitt fat, på vars rosafärgade botten tre runda frukter vila, det hela ställt mot en gul bakgrund.

Hennes kvinnliga figurkompositioner ha

En stor författare: B. Traven.

Nyss »dog» en författare och »Mannen som du dödat» blev en jätteucces. Om Traven hade förstämmande att dö under tillräckligt sensationella former för att väcka allmänhetens uppmärksamhet kring sin person och sitt verk, skulle dessa senare kanske komma till sin rätta uppskattning.

Ty Traven hör till de stora inom modern europeisk litteratur. Men han är ingen stort förlag med tidningsförsänkningar och reklamkreditiv, inga vänkriktorer och ingen Veckojournal i världen har kunnat visa interjörer från hans ärekkammare och salong, ingen har ens sett hans fotografi, ingen vet vem han är, eller varifrån han kommit. Hans verk får ensamt tala för sig. Men det råder säkert ingen tvekan om att dessa skal överleva sin upphovsman och helt säkert det stora flertalet av det sista decenniets »best sellers».

Det finns få nu levande författare som förmår återge verkligheten så realistiskt men samtidigt så konstnärligt som Traven. Allt han hittills producerat är konst av hög valör. Traven blir aldrig långtråkig, ty han håller läsaren i ständig spänning med sin kraftiga målände stil,

en fragil och egenartad skönhet. Färgen är ytterligt tunn och ljus i bleka, gula, rosa, violetta och grå toner, och stämningen är ibland drömligt överklig. Hennes »Ung zigenerska» hör till de allra vackraste. Penseln har arabeskatartat rött sig fram i de luftiga färgerna, som skimra mot bordets svarta, tunga botenplan.

I ett par känsligt tecknade barnporträtt och framför allt i det vackra porträttet av Madame Eluard framträder ett rent mänskligt intresse. Men själstolkning i djupare bemärkelse hör ej hemma i ett måleri som detta. Det är en utsökt och förfinaad men en aning blodlös konst.

Gina Leffler.

Billighetsprenumeration!

Den som prenumererar nu på

Tidevarvet

för 1933
erhåller alla
nummer för
december
gratis!

Pris för helår kr. 6:—.
Ring N. 4842 eller insänd
avgiften på postgiro 1544.
TIDEVARVETS EXP.
Trievaldsgränd 2^m Stockholm

Den mäktiga skolan.

Särtryck av Honorine Hermelins artikel ur Tidevarvet nr 36 kan rekvideras på Tidevarvets exp. Trievaldsgränd 2^m mot insändande av 15 öre i frimärken.

Bland

tidevarvets

mest anlitade boktryckerier står

Zetterlund & Thelanders fortfarande bland de främsta

Radikal prispolitik, kort leveranstid och gediget utförande garanteras våra kunder.

SKEPPSBRON 40 • STOCKHOLM
Telefon: Norr 311 80 (5 linjer)

Hur sparar världen? Tidevarvet

(Forts. fr. sid. 1.)

Här kan jag knyta an med artikeln förra numret av Tidevarvet eftersom själen i denna skola, en tysk kväkare, var dess rektor. Hans lugn, hans saktmod och kraft, hans prägel på skolan var ett kväkarvittnesbörd så gott som de första martyrerans i fångelse.

Inte ens lite trä eller lim för slöjdsalen -

Han behöll sitt lugn, då till och med den besökande kände sig sviktad. Det var då han berättade att nu var man vid den punkt då alla dessa företag varigenom en fattig proletariserad lärargrupp och en fattig föräldragrupp sökt hjälpa skolan igenom, måste stoppa, därför att det inte ens finns omfattande medel till lite trä för slöjdsalen och inte till lim, klot och papper i bokbinderiet, kanske knapp till elektriskt ljus på en föräldraafton eller amatörtreterkväll. Det är som om detta rörande intresse och tappra försök klubades ner av en övermakt. Hur skall den goda viljan sen kunna uttrycka sig?

Ute i staden hänga de reklamlösa i parkerna, butikerna göra reklam för bottenrealisationer. Men på annonsplanerna lysa affischer som avbildade ett luftfartyg med all den dekorativa verkan man kan få ut därav. Överallt reklam för luftskyddet. Det är en frivillig sak, men har en officiell prägel, ty propagandacentralen är inrymd i brandkårens hus. Brandförsäkring, luftskydd och gasdisciplin är jämställda nödvändiga borgerliga försiktighetsmått, får man veta i trappuppgången.

— men jättefortjänster för dem som arbeta i gasskyddsbranschen.

Det är en jätteorganisation som skall byggas upp. Vilka enorma kostnader och

inom parentes vilka enorma förtjänster för dem vilka arbeta i branschen, innan varje tysk är övertygad, inlärd och ekiperad för eld- och gasanfäll från luften och varje tyskt hem fått sin nödvändiga attiralj och nödiga anordningar i sina källare! Prenumerera på luftskyddstidningarna, skriv in er i vår förening, skaffa er skydd, skaffa er läkemedel, så ni har hemma, ifall Frankrike sänder sina flottor över er i morgon!

Men hela det system av skydd för tyska medborgare mot brist, sjukdom och arbetslöshet som socialdemokraterna byggde upp i den unga republikens första år, det brister samtidigt och får brista. Barren har inte skor så att de kunna gå till skolan, många ha inte mat nog, det finns inte lite trä till slöjdsalen. Men pengar måste finnas till att rusta upp tyska staten och skaffa ett frivilligt alltomfattande passivt luftförsvar, ägnat framför allt att gränslöst irritera Frankrike och försvåra försoning och samgående.

Framtidens historiker skola gräta.

Det blir kanske inte så lätt för framtidens forskare att söka fram tankarna bakom detta därhusmässiga upplöfarande.

De skola väl finna en underlig blandning av äkta oro och profittbegär, av politiska uträkningar och vaga föreställningar om att ett land som med vapen i hand propagerat sig till en stormaktsställning sen skall bli dess bättre i stånd att skänka sina barn skolpalats och en förstklassig uppfostran med högsta klass hjälpmedel.

Framtidens historiker skola le åt dessa föreställningar. Nej, inte le, de skola gräta.

Elin Wägner.

kooperativ
julmobilisering
i hushållens
tjänst

I de 3.500 kooperativa butikerna Sverige runt arbetas det nu för högttryck. Det gäller att ha allt klart i tid till jul. Goda varor till låga priser behövas till denna årets största högtid. Hyllor och lådor fyllas - butikerna rustas - allt ordnas ty nu skola

julpengarna drygas

1933

Tidevarvet är beslutat att leva — trots de tryckta tiderna — och att kämpa vidare för sina idéer. För att kunna genomföra detta beslut är det icke nog att nedskära utgifterna. Vi vända oss till alla dem, som anser att Tidevarvet har en uppgift att fylla, med en vädjan om samarbete för att göra Tidevarvet ytterligare känt och spritt. En ökad prenumerantkrets är det bästa stödet för vårt arbete.

Vill Ni hjälpa Tidevarvet att få kontakt med nya människor, insänd ett bidrag till

Tidevarvets
Reklamkonto
Postgiro 55160

Lysistrate — du tappra själ!

(Forts. fr. sid. 1.)

förkunnelse vid förlikningen får i våra öron en profetisk klang:

Det är Lysistrates och Fredens timme, det är mitt ögonblick, en oförgånglig sekund, där evigheten speglar sig.

Träd fram, min älskingsdotter, min Irene! Ditt underbara namn betyder Fred.

Diktverkets svenska ömtolkare ha låtit sig angeläget vara att så att säga »frittigt sammanhang på fria villkor» modernisera texten. Det är min själ ingen klassicist i stela togor de lärda humanisterna framföra! Det vimlar av »pyjamass» och »kärortor» och »användbara gigoles» i den attiska luften kring Akropolis, faneden svärjes »mellan skäl och lysig» vid en ultramodern bar, Lysistrate mixerar med cocktails-shakern i högsta hugg, och köerna travastera så friskt som hade de gått i skola hos salig Offenbach —

Det är så lång väg till Erechtein, det är så lång väg att gå! Greppet är uppriskande, kvickt och spirituellt — honni soit qui mal y pense! Om man det oaktat har lust att inlägga en protest, så beror det på att travestens fiffiga och lömska djävul alltför ohöjligt tillåtit att visa sin bockfot. Att Norge fått låna tungomål och sinnelag åt Lakademons stolta representanter är all right; det är enbart uppriskande när den hurtiga sportkvinnan Lampito klämmer till med sitt: »Snakk ut og kjør iveri, Lysistrate!» — eller »Skitt, det er jo klart vi må ha fred!» Men när Sparta apostroferas som »skibakke-løpetes skinnende land, sjø-ulkens havn og fiskeleje» etc. blir man onekligen konsternerad, och när Athen prisar sin »matkultur» vid ett bättre middagsbord och hänvisar till sin nationalsång »Halvan går» fastnar det en i halsen och man känner att något är på tok. Man förlorar all kontakt med Helas och Aristophanes (hej hoppaan — Aristophanes!), och ramlar huvudstupa in i de välkända tongångarna från ett allnordiskt studentspex. Desorienterad tappar man träden och finner sig till slut störrande på en förbryllande fixeringsbild: Var är Aristophanes?

Det är ju skada att den moderna fräischören — så iögonenfallande vid jämfö-

Från föreläsningssalarna.

I den serie föreläsningar om Förgrundsfikurer i Europas litteratur, som fil. lic. Emy Ek denna höst håller på Arbetsföreningen i Stockholm har hon även inneslutit den australisk-engelska författarinnan Katherine Mansfield.

Ett livsöde och en konstnärskamp hade dr: Ek givit som rubrik till måndagens föreläsning om denna unga författarinnan, som endast lämnat efter sig några få böcker: Bliss, The Garden party och The Doves nest (alla översatta till svenska) samt några fragmentariska Dagboksblad och Brev, som hennes make, skriftställaren J. Middleton Murray utgivit efter hennes död (1923). Hennes konstnärliga produktion blev icke omfattande, men hennes konst är finare, mera spontan, mera ömtalig än andras. Om Katherine Mansfields brev sade föreläsarinnan att även dessa brev som över daggriska skogsblommor »hennes brev är rörande, kvicka, omväg på ett obeskripligt sätt och bära bud från den kulturella värld i vilken hon lever».

Föreläsningen avslutades med några ord om den nu upplösbare debatt omkring Lawrence. Katherine Mansfield blir varken större eller mindre genom en jämförelse med Lawrence — hennes konst jämför man icke, man anammar den. Nästa månad föreläser Emy Ek på samma lokal om D. H. Lawrence.

Råd och Rön

ANTIKVITETER

ANTIKBODEN

MASTERSAMUELSGATAN 12
Tel. 192 27
ANTIKVITETER, KONSTSAKER.

ANTIKVARIAT

G. RÖNNELL

Internationalt Antikvariat.
In- och Ländsk Speciallitteratur.
Kataloger på begäran.
Sibyllgatan 19 (invid Ostermalmstorg)
Tel. O. 401 63.

GLASMÄSTERI

Jilborns Glasmästari & Ramaffär

Kammakaregatan 27, Stockholm.
Tel. 61 62. (10/61 62. Efter affärstid:
Tel. Vasa 155 45.
Utför alla slag av
Glasmästari, inramningar, speglar, onför-
gylningar.
Reellt och billigt arbete garanterat!

KORGMÖBLER

Kvalitetstuförda
Korgmöbler

köper Ni absolut fördelaktigast
direkt från tillverkaren.
K O R G M Ö B E L F A B R I K E N
Emskede. Tel. Emskede 20 13

TRIKÅFFÄR

STOR SORTERING av
GARN och SILKE

till stickning och virkning, finnes i
AKERMANS TRIKÅFFÄR
Tel. V. (3)12093. St Eriksplan 17

PÅLSATELJEN

PÅLSATELJÉ

N. G. MÖRK
Folkungsgatan 49
(2:a koret från Götgatan
mitt för Götgatapelaten)
Tel. S. 48 84 (4) 48 84.
Beställningar och re-
parationer utföras
till ytterst låga priser.
Förstklassigt arbete
garanteras.

Förmedlingsbyrå för platsbyte

A. SUTTHOFF.
Karlslaplan 1, n. b. Tel. Ost. (6)283 37.
Öppen: alla vardagar (utom Måndagar)
½ 12—½ 6. Lördagar till ½ 5.

Den moderna märkboken

en välkommen julgåva för varje
kvinna.

Pris 2:25
Finnes i varje bokhandel.
BERGGRENS BOKFÖRLAG

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid
10—12.

EXPEDITION:
Telefon N. 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4
e. m. Postgiro 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.B.

TIDSKRIFTEN
QUO VADIS?

MOTTO:

Individens problem — världens problem

Varför inte en hälsodag
i veckan?

Kritiken — ett osunt yrke?

Ett liv utan begär.

Förståelse contra fördöm-
ande i fallet Krueger.En gigantisk skeppar-
historia.Säljes överallt genom Sv. pressbyrå.
Pris 85 öre.

Årsprenumeration Kr. 5:—.